

Regeringens proposition

1990/91: 170

om en lag om sjukavdrag för statsråden m.m.

Prop.
1990/91: 170

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Föredragande vid regeringssammanträdet har varit civilministern.

Stockholm den 4 april 1991

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Bengt K.Å. Johansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lägger regeringen fram förslag till en lag om sjukavdrag för statsråden.

Lagen innebär att avdrag skall göras på statsrådets arvoden, när de på grund av sjukdom inte kan fullgöra uppdraget som statsråd.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juni 1991 men avses tillämpas för tid från och med den 1 mars 1991.

I propositionen behandlas också riksdagens skrivelse (rskr. 1990/91: 88) i fråga om samordning av arvoden för riksdagsledamöter och statsråd.

1 Regeringens överväganden

1.1 Sjukavdrag för statsråd

Riksdagen har beslutat om vissa ändringar i den allmänna sjukförsäkringen som gäller fr. o. m. den 1 mars 1991 (prop. 1990/91: 59, SfU9, rskr. 104; SFS 1990: 1516). Härvid förutsattes på den svenska arbetsmarknaden en minskning av nivån på kompensation för inkomstbortfall vid sjukdom. Riksdagen betonade särskilt de statliga arbetsgivarnas ansvar för att de avtal som träffas inom deras förhandlingsområde anpassas till de angivna ramarna för kompensation från arbetsgivaren.

Riksdagens förvaltningsstyrelse har hos riksdagen föreslagit (förs. 1990/91:16) att en motsvarande anpassning skall göras när det gäller arvoden och tilläggsarvoden för riksdagens ledamöter vid sjukdom.

Enligt nu gällande regler om en riksdagsledamots arvode vid sjukdom anses arvodet som inkomst av anställning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (omtryckt 1982:120, ändrad senast 1991:120). Vidare finns det en bestämmelse om s.k. arbetsgivarinträde. Denna reglering återfinns i lagen (1988:589) om ersättning m. m. till riksdagens ledamöter (ändrad senast 1989:607).

Förvaltningsstyrelsens förslag innebär bl. a. att en riksdagsledamots arvode vid sjukdom skall minskas med 25 procent under de tre första dagarna med sjukpenning och med 10 procent för tiden därefter i varje sjukperiod.

Statens arbetsgivarverk och de statsanställdas huvudorganisationer har nyligen träffat ramavtal om löner m. m. 1991-1993 för statstjänstemän m. fl. (RALS 1991-93). I avtalen har införts nya sjuklöneregler som innebär en anpassning till den av riksdagen förutsatta kompensationsnivån vid sjukdom. Regeringen har godkänt avtalen.

Enligt de riktlinjer som riksdagen beslutat (prop. 1984/85:17, KU 12, rskr. 40) fastställs statsrådets arvoden och andra avlöningsförmåner av statsrådslönenämnden. Dess verksamhet regleras i förordningen (1988:1532) med instruktion för statsrådslönenämnden.

Någon reglering om sjukavdrag motsvarande den som föreslagits för riksdagsledamöter gäller för närvarande inte beträffande statsråden.

I regeringsformen eller dess förarbeten finns inte något uttalat om statsrådsuppdragets rättsliga natur som är av betydelse här. Frågan om statsråds ledighet vid sjukdom berörs inte heller. Däremot förutsätts att statsministern och annat statsråd kan ha förfall att fullgöra sina uppgifter (7 kap. 8 § regeringsformen).

Regeringen anser att det även beträffande statsråden bör göras en anpassning av arvoden motsvarande vad som föreslagits för riksdagens ledamöter, när ett statsråd på grund av sjukdom inte kan fullgöra uppdraget. Detta bör komma till uttryck i lag.

Däremot bör närmare sjukförsäkringstekniska bestämmelser kunna undvaras.

Konstitutionsutskottet har under hösten 1990 i ett betänkande (1990/91:KU18) "Oförändrade arvoden till riksdagens ledamöter m. m." efter en bakgrundsredogörelse i frågan anfört bl. a. att starka skäl talar för att en samordning sker mellan fastställande av arvoden för statsråd och för riksdagsledamöter, att frågan hur kopplingen skall ske mellan statsrådets och riksdagsmännens arvoden bör vara en gemensam angelägenhet för riksdag och regering och att riksdagsmannaarvodet därvid bör tjäna som utgångspunkt.

Utskottet har i sitt betänkande också rest principiella invändningar mot att en regeringen underställd myndighet – statsrådslönenämnden – bestämmer statsrådets arvoden. Utskottet förordar att frågan om den nyss berörda samordningen, som förutsätter att systemet med en automatisk uppräknings behålls, prövas snarast möjligt. Utskottet anger dock inte de närmare skälen för den önskade samordningen.

Vad utskottet anfört har riksdagen som sin mening gett riksdagens förvaltningskontor och regeringen till känna (rskr. 1990/91:87 och 88).

Riksdagen godkände år 1984 (rskr. 1984/85:40) ett förslag från regeringen om att inrätta statsrådslönenämnden.

Regeringens förslag grundades på statsrådslönekommitténs betänkande (Ds C 1984:8) Riktlinjer för statsrådets löner och traktamenten. I betänkandet lade kommittén fram förslag om riktlinjer för statsministerns och de övriga statsrådets arvoden och om att en rådgivande nämnd skulle inrättas. Nämndens uppgift skulle enligt kommittéförslaget vara att följa utvecklingen på löneområdet och att lämna förslag till regeringen om förändringar av statsrådets förmåner. Regeringens förslag till riksdagen (prop. 1984/85:17) stämde överens med kommitténs förslag med den skillnaden att nämndens uppgift skulle vara att besluta om statsrådets arvoden och övriga avlöningsförmåner.

Vid ärendets beredning i riksdagen ansåg konstitutionsutskottet att det var av stort värde att en permanent nämnd inrättades och att det på grundval av nämndens bedömningar borde kunna bli möjligt att göra regelbundna justeringar av regeringsledamöternas arvoden m. m. Eftersläpningar med åtföljande stora arvodeshöjningar vid ett och samma tillfälle som förekommit under senare år kunde enligt utskottet härigenom undvikas. Utskottet ansåg att de riktlinjer rörande statsrådets förmåner som kommittén lagt fram var väl avvägda (KU 1984/85:12).

Regeringen har ansett det vara av stort värde att ha en ordning som innebär att regeringen inte själv bestämmer sina arvoden.

Enligt regeringens bedömning bör man också i fortsättningen ha en ordning med den innebörden.

En konsekvens härav är att regeringen inte heller för framtiden anser sig böra redovisa någon uppfattning om på vilka grunder statsrådets arvoden bör fastställas.

Riksdagens skrivelse (rskr. 1990/91:88) i fråga om samordning av arvo-

den för riksdagsledamöter och statsråd föranleder därför ingen ytterligare åtgärd från regeringens sida. Prop. 1990/91:170

I detta ärende har förekommit samråd i tekniska frågor med riksdagens förvaltningskontor.

2 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad som anförts har det inom civildepartementet upprättats ett förslag till

lag om sjukavdrag för statsråden.

3 Ärendet till riksdagen

Regeringen föreslår att riksdagen

antar förslaget till lag om sjukavdrag för statsråden.

Propositionens lagförslag

Prop. 1990/91:170

Förslag till Lag om sjukavdrag för statsråden

Propositionens
lagförslag

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Om ett statsråd inte kan fullgöra sitt uppdrag på grund av sjukdom, skall avdrag göras på statsrådets arvode.

Avdraget per dag under en sjukperiod är 25 procent för de tre första dagarna och 10 procent för följande dagar.

2 § Ett statsråd som inte kan fullgöra sitt uppdrag på grund av sjukdom skall snarast anmäla detta i den ordning som regeringen föreskriver.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1991. Den skall dock tillämpas för tid från och med den 1 mars 1991.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 april 1991

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, Hellström, Johansson, Lindqvist, Lönnqvist, Wallström, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Statsrådet Johansson anmäler fråga om *lagstifning om sjukavdrag för statsråden m.m.*

Regeringen beslutar att genom proposition lämna förslag till riksdagen om en lag om sjukavdrag för statsråden m.m. i enlighet med bilagan till detta protokoll.

Ur protokollet:
Maud Melin